

Inkubacja przedsiębiorstw w instytucjach otoczenia biznesu

Bardzo ważnym elementem uzyskania przewagi konkurencyjnej regionów i gospodarek narodowych jest tworzenie nowych przedsiębiorstw opartych o oryginalne pomysły na dostarczanie wartości klientom. Obecnie najbardziej promowane jest tworzenie przedsiębiorstw opartych na różnego rodzaju innowacjach: produktowych, procesowych lub marketingowych. Innowacyjny pomysł tkwił u początku wielu gigantów takich jak: Google, Apple, Microsoft, Hewlett-Packard oraz wielu innych które zaczynały jako mikroprzedsiębiorstwa oferujące produkty, których do tej pory nie było na rynku. Ogłoszona przez Komisję Europejską strategia rozwoju do 2020 przewiduje siedem tzw. projektów flagowych¹, wśród których szczególnie warto zwrócić uwagę na dwa związane z promowaniem innowacyjności i konkurencyjności:

- **Unia innowacji** – wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej i innowacji do rozwiązywania naszych największych problemów oraz likwidacja przepaści między światem nauki a rynkiem, tak by wynalazki stawały się produktami. Jednym z elementów tego projektu jest wspieranie tworzenia przedsiębiorstw opartych na wiedzy i badaniach naukowych.
- **Polityka przemysłowa na rzecz ekologicznego rozwoju** – zwiększanie konkurencyjności unijnego sektora przemysłu w warunkach pokryzysowych, wsparcie przedsiębiorczości i rozwój nowych umiejętności. Przyczyni się ona do stworzenia milionów nowych miejsc pracy, szczególnie w MSP.

Wśród wielu działań promujących samozatrudnienie i opartą o innowacje przedsiębiorczość jest tzw. inkubacja prowadzona w inkubatorach przedsiębiorczości. W ramach tych działań możemy wyróżnić:

- **Preinkubację** – działalność polegającą na oferowaniu miejsca na działalność osobom, które nie założyły jeszcze działalności gospodarczej. W praktyce działania są prowadzone w Akademickich Inkubatorach Przedsiębiorczości (preinkubatorach), których beneficjentami są studenci.
- **Inkubację przedsiębiorczości** – oferowanie miejsca do prowadzenia działalności w inkubatorze przedsiębiorczości oraz wspieranie tej działalności przez określony czas. Zdecydowana większość inkubatorów oferuje miejsce na zasadach preferencyjnych i komercyjnych. Niższa cena za wynajem powierzchni (ok. 50%

¹ Europa 2020: Komisja przedstawia nową strategię gospodarczą dla Europy, Bruksela, dnia 3 marca 2010 r., <http://europa.eu>

ceny komercyjnej) dla nowopowstałych przedsiębiorstw obowiązuje do 1 lub 2 lat pobytu przedsiębiorstwa w inkubatorze.

Istnieje szereg korzyści dla przedsiębiorców chcących zlokalizować swą działalność w inkubatorze:

- **Atrakcyjna cena** – koszt stały prowadzenie działalność jest szczególnie ważny w początkowym okresie, w którym wartość sprzedaży jest mała,
- **Dostępność usług** – na miejscu oferowane są typowe usługi dla przedsiębiorców związane z pracą biurową (dostęp do internetu, faksu, ksero) ale również z doradztwem finansowym, księgowym, technologicznym usług często dofinansowanych z funduszy publicznych; korzystanie z bogatej oferty programów pomocowych,
- **Innowacyjne środowisko** – bliskość innych firm nie tylko sprzyja rozwijaniu produktów/usług komplementarnych i tworzeniu sieci biznesowych, ale również pozytywnie stymuluje poszczególnych przedsiębiorców przez kontakt ze społecznością podobnych firm o innowacyjnym charakterze.

Pierwszym inkubatorem przedsiębiorczości był założony przez Josepha Manusco The Batavia Industrial Center², który został utworzony w 1959 roku w Batavia w Stanie Nowy York. Inkubator oferował nowo upieczonym przedsiębiorcom tanie miejsce na prowadzenie biznesu w dużej hali przemysłowej. Tam też po raz pierwszy użyto metafory inkubatora, w którym nowe biznesy „wylęgają się” jak pisklęta z jaj. W okresie inkubacji przedsiębiorstwa jak pisklęta potrzebują również stabilnych warunków funkcjonowania. Znaczenie społeczne było bardzo duże: tworzenie nowych miejsc pracy oraz wykorzystanie opuszczonego mienia. Stopniowo wiele przedsiębiorstw przenosiło swoją działalność do coraz większych budynków w innych miastach lecz idea inkubatora pozostała do dzisiaj taka sama. Obecnie grupa Manusco oferuje przedsiębiorcom powierzchnię ponad 3 milionów stóp kwadratowych³. Z czasem inkubatory zaczęły powstawać w wielu innych krajach, a do procesu inkubacyjnego zaczęto dodawać coraz więcej usług przydatnych dla tworzonych przedsiębiorstw: marketingowych, finansowych, doradczych, logistycznych i innych, które wykorzystują przedsiębiorcy. Obecnie szacuje się, że na całym świecie istnieje ponad 5 tysięcy instytucji, które można nazwać inkubatorami przedsiębiorczości⁴.

² Film o początkach BIC: <http://www.youtube.com/watch?v=YyRp7VWxa1A>

³ The www.mancusogroup.com

⁴ Wg szacunków National Business Incubation Association, www.nbia.org

Rodzaj instytucji	Liczba
parki technologiczne i naukowe	23
inicjatywy parkowe	23
inkubatory technologiczne	17
preinkubatory (akademickie inkubatory przedsiębiorczości)	51
inkubatory przedsiębiorczości;	46
centra transferu technologii	87
fundusze kapitału załączkowego	9
sieci aniołów biznesu	7
lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe;	82
fundusze poręczeń kredytowych;	54
ośrodki szkoleniowo-doradcze	318
RAZEM	717 podmiotów

Źródło: *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2009*. praca zbiorowa p.red. Krzysztofa B. Matusiaka, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Łódź/Warszawa 2009

Według raportu *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, w naszym kraju jest 46 **inkubatorów przedsiębiorczości**, które posiadają zróżnicowane formy organizacyjno-prawne: jednostki organizacyjne lokalnych/regionalnych agencji rozwoju, jednostki organizacyjne miast i gmin, stowarzyszenia lub fundacje. Niezależnie jednak od formy organizacyjnej są one zawsze powiązane i wspierane przez władze lokalne lub regionalne. Szczególnym rodzajem inkubatora przedsiębiorczości jest **inkubator technologiczny**, którego istotą jest oferowanie miejsca na prowadzenie działalności gospodarczej opartej o nowoczesną technologię. W Polsce istnieje 17 inkubatorów tego typu, wszystkie są powiązane z jednostkami naukowymi, z których wywodzą się potencjalni przedsiębiorcy. Inkubatory technologiczne są bardzo często zlokalizowane na terenie parków naukowych i technologicznych. Jednym z zadań parków technologicznych jest bowiem inkubacja przedsiębiorstw opartych na innowacyjnych technologiach. Np. Bielski Inkubator Technologiczny jest zlokalizowany na terenie Parku Przemysłowego i Usługowego w Bielsku-Białej. Z kolei w przypadku Technoparku Gliwice inkubacja technologiczna i preinkubacja jest prowadzona przez sam park. **Preinkubacja** jest realizowana według następującej procedury:

- kandydat zgłasza się do Technoparku z pomysłem, który może być sprecyzowany w sposób ogólny,
- kandydat zaakceptowany do preinkubacji ma możliwość nieodpłatnego korzystania ze stanowiska pracy na terenie inkubatora, w tym czasie powinien stworzyć pod

okiem opiekuna koncepcję biznes planu, zweryfikować rynkowo swój pomysł oraz ma obowiązek uczestnictwa w szkoleniach,

- w momencie zarejestrowania swojej działalności kandydat może w dalszym ciągu zajmować swoje miejsce, przy czym zobowiązany jest wносить opłatę, która ustalana jest na zasadach preferencyjnych. Z chwilą formalnego rozpoczęcia działalności (rejestracja działalności w urzędzie gminy lub rejestracja spółki) przedsiębiorca przechodzi do fazy inkubacji.

Maksymalny pobytu firmy w inkubatorze technologicznym wynosi od 3 do 5 lat. Po tym okresie stawki wynajmu powierzchni będą normalnymi stawkami rynkowymi, a zakres oferty usługowej coraz węższy. Istotą takiego systemu jest zapewnienie ciągłej rotacji - przedsiębiorca, który osiągnął dojrzałość na rynku, opuszcza inkubator i funkcjonuje na normalnych zasadach rynkowych, a na jego miejsce do inkubatora wchodzi nowe podmioty.

Dla studentów rozważających pojęcie własnej działalności gospodarczej najlepszym rozwiązaniem jest skorzystanie z oferty akademickich inkubatorów przedsiębiorczości (AIP). Taka forma organizacyjna została zapisana w ustawie o szkolnictwie wyższym. W art. 86 ustawy czytamy: „Akademicki inkubator przedsiębiorczości tworzy się w celu wsparcia działalności gospodarczej środowiska akademickiego lub pracowników uczelni i studentów będących przedsiębiorcami”. Usług działającego przy uczelni inkubatora mogą więc korzystać studenci, jak i pracownicy uczelni. Dla studenta największą korzyścią jest możliwość prowadzenia ograniczonej działalności w okresie preinkubacji bez konieczności jej rejestrowania i ponoszenia kosztów stałych (ZUS, opłaty administracyjne). Ogromną korzyścią funkcjonowania AIP jest dostęp beneficjentów do programów pomocowych, o które ubiega się sam inkubator.

Według wspomnianego Raportu 2009 – w kraju jest 51 inkubatorów akademickich, z których większość powstała na przestrzeni ostatnich kilku lat. W chwili obecnej większość inkubatorów nie posiada jeszcze własnego zaplecza pozwalającego na prowadzenie działalności studentom. Dlatego AIP koncentrują się głównie na działalności szkoleniowej i doradczej, lecz w przyszłości na pewno rozszerzą swoją działalność. Celowym również byłoby określenie specjalizacji biznesowych inkubatorów akademickich zgodnych z kierunkami kształcenia uczelni macierzystej.

Reasumując, dla każdego przedsiębiorcy - zarówno tego przyszłego, jak i tego który już założył własną firmę zasadne jest zainteresowanie się ofertą znajdującego się w najbliższym otoczeniu inkubatora (przedsiębiorczości, technologicznego, akademickiego) i wybranie z jego oferty tych działań, które są dla niego wartościowe.

Dr inż. Sławomir Olko

Pracownik naukowy Politechniki Śląskiej i ekspert w zakresie komercjalizacji technologii. W latach 2005 - 2007 był pracownikiem Zespołu Analiz Rynku Śląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii. W tym samym okresie był członkiem zespołu badawczego projektu Tworzenia Sieci Współpracy i Struktur Wspierających w Województwie Śląskim realizowanego przez konsorcjum, którego liderem była Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. w Katowicach. Prowadził szkolenia za zakresu m.in. zarządzania marketingowego w firmie, zarządzania personelem w małej firmie, kultury organizacyjnej, benchmarkingu marketingowego, analiz marketingowych. Współpracuje m.in. z Technoparkiem Gliwice, Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki Śląskiej, jest doradcą w zakresie stosowania instrumentów marketingowych w innowacyjnych przedsiębiorstwach regionu górnośląskiego. Ponadto jest autorem ponad 20 publikacji za zakresu zarządzania relacjami organizacyjnymi, innowacji i marketingu.

Literatura

1. Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.inkubatory.pl
2. Inkubator Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego, <http://www.inqbator.pl/>
3. *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2009.* praca zbiorowa p.red. Krzysztofa B. Matusiaka, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Łódź/Warszawa 2009, dostępny na stronie www.sooipp.org.pl
4. Technopark Gliwice, www.technopark.gliwice.pl
5. Ustawa prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005, Dz.U. 2005 nr 164 poz. 1365